

Poezija fra Nenada Pehara objavljena u *Stopama otaca*

PIŠE: IVAN PRSKALO

Uvod

Godinu 1945. možemo u svakom smislu gledati kao nultu točku suvremenoga doba u kojem se nakon završetka Drugoga svjetskoga rata oblikuje društvena i povijesna paradigma, radikalno različita od svih prethodnih razdoblja ljudske povijesti. U kontekstu hrvatske povijesti taj je rez još naglašeniji. Završnicom rata propada Nezavisna Država Hrvatska i novi režimski ustroj predvođen Josipom Brozom Titom iskoristio je priliku te je kriminalizirao postojanje spomenute države i želju hrvatskoga naroda za samostalnošću. Tada se događa niz zločina i masovnih ubojstava u kojem nestaje hrvatska politička i kulturna elita – gubitak od kojeg se Hrvati do danas nisu oporavili.

Tijekom te sječe nastradao je i hercegovački franjevac Nenad Pehar. Život i djelo fra Nenada Pehara ostali su zaboravom zameteni zajedno s nizom pojedinaca koji nisu odgovarali novom režimu na usponu. Ovaj osvrt pokušat će potaknuti dublje upoznavanje s tim jednim od iznimnijih pripadnika Hercegovačke franjevačke provincije, koji je u naponu snage i pri skorom ostvarenju svojih potencijala stradao u veljači 1945. Konkretno će biti riječi o njegovim pjesničkim djelima objavljenima u almanahu *Stopama otaca*, njihovoj kvaliteti i dodatnu uvidu u karakter fra Nenada Pehara.

FRA NENAD ZA VRIJEME STUDIRANJA NA FILOZOFSKOM FAKULTETU U ZAGREBU

1. Životopisni osvrt

Život fra Nenada Pehara prvi je znanstveno obradio dr. sc. fra Robert Jolić u članku¹ objavljen u časopisu *Hercegovina franciscana* 2010. i on je temeljno polazište za daljnje proučavanje fra

Nenadova djelovanja. Za potrebe ovoga teksta izdvojiti ćemo najnužnije životopisne crtice.

Fra Nenad Pehar rodio se 7. svibnja 1910. u Stubici, gdje je sutradan i kršten

kao Jozo Pehar. Pučku školu završio je u Trebižatu, a Franjevačku klasičnu gimnaziju na Širokom Brijegu 1933., nakon čega je započeo studij filozofije i teologije na Franjevačkoj bogosloviji

¹ ROBERT JOLIĆ, »Fra Nenad Pehar – pjesnik i mladi profesor povijesti (Uz stotu obljetnicu rođenja 1910. – 2010.)«, *Hercegovina franciscana*, 6, Mostar, 2010., str. 195–211.

u Mostaru. U Mostaru je bio do 1936. kada odlazi u Breslau na nastavak studija. Vraća se krajem 1937. zbog služnja vojnoga roka. Stupio je u novicijat 1930., a svečane je zavjete položio 1934. dok je 1936. zaređen za svećenika.²

Primarno fra Nenadovo zanimanje bili su duhovnost i askeza, ali je Hercegovska franjevačka provincija s njim imala druge namisli. Fra Nenada stoga šalju na studij povijesti u Zagreb 1939., koji on završava četiri godine poslije. Vrh Provincije imao je velika očekivanja od mladoga profesora povijesti, poglavito zbog toga što su trajale pripreme za proslavu 100. obljetnice nastanka Hercegovske franjevačke provincije, u kojima je fra Nenad imao jednu od

ključnih uloga. Provincijal fra Leo Petrović (1943. – 1945.) imao je velike namisli za proslavu te obljetnice, što je uključivalo niz monografija za čiju je izradu trebalo okupiti stručan i kvalitetan tim. Fra Nenad je doprinio tom projektu napisavši referat o stradanju Hrvata katolika u Hercegovini te sastavivši detaljan opis stradanja katolika u mjestima Goranci, Rakitno, Tomislavgrad, Široki Brijeg, Konjic i Kočerin u razdoblju 1941. – 1943. Njegov rad i provincijalove namisli pali su u vodu likvidacijom 66 hercegovskih franjevacu (među njima je i on stradao) te zlosiljem koje je uslijedilo 1945.³

Možemo zaključiti da je fra Nenad bio izniman pojedinac koji je svojom

sposobnošću i marljivošću privukao pozornost vrha Provincije. Te ocjene nisu se vezivale samo uz njegov službeni rad, nego i za cjelovitu mu osobnost. Suvremenici svjedoče o njegovoj izraženosti pobožnosti i duhovnosti, vedroju naravi i književničkoj crti te su ga držali uzoritim primjerom franjevaštva. Primarno zanimanje svakako mu je bila duhovnost, ali je zašao i u književničke i publicističke vode objavljujući u časopisima *Ruža*, *Stopama otaca* i *Kršćanska obitelj*. U ovome radu bit će posebno riječi o fra Nenadovoj poeziji, odnosno skupu pjesama koje je objavio u časopisu *Stopama otaca*.⁴

2. Poezija objavljena u *Stopama otaca*

Fra Nenad Pehar objavio je dosta tekstova u časopisu *Stopama otaca*, među kojima je deset pjesničkih uradaka. Sam časopis (koji je bio almanah hercegovske franjevačke mladeži) ostaje nam

i dalje uglavnom nepoznanica koju tek treba istražiti. Stoga je ovaj osvrt na fra Nenadovu poeziju prvi konkretniji zalazak u sadržaj spomenuta časopisa. Dvije od objavljenih pjesama napisane

su u vezanom stihu (sve u katrenima) dok su ostale pisane slobodnim stihom. Uz poeziju fra Nenad je u časopisu objavio i dvije pripovijetke te dva rada iz područja teologije.⁵

2.1. Pjesme »anomalije«

Dvije pjesme napisane u vezanom stihu (»Na periferiji grada u jesenski suton«⁶ i »Pod dojmom jedne propale čežnje«⁷) anomalije su u usporedbi s ostalim objavljenim pjesmama. Njegove pjesme u slobodnom stihu nabožne su naravi, prožete duhom liturgije i molitvenom tankočutnošću koja je znala i narušiti kvalitetu njegovih uradaka koliko i poboljšati. Spomenute dvije pjesme ne samo da ne nose te osobine, nego se međusobno razlikuju u tematici, ali i u kvaliteti.

»Na periferiji grada u jesenski suton« sastoji se od pet ukršteno-rimovanih (2. i 4. stihovi) katrena i možemo ju

opisati kao socijalno angažiranu pjesmu. Iako naslov aludira primarno na određen pejzaž (djeluje čak kao naslov jednoga naslikanog pejzaža), fra Nenad razvija »snimak« spomenute periferije krećući s makroplanom siromašne ulice s oronulim kućama u prvoj strofi. S drugom strofom (i dalje u makroplanu) pojavljuje se gradska sirotinja čija se bijeda, bezivotnost i neimaština razlažu u trećoj i četvrtoj strofi. U petoj strofi pjesma je zaključena zalaskom sunca i dolaskom hladne noći koja prekriva bijedu grada. »Na periferiji grada u jesenski suton«, iako sadržajno previše uopćena i bez nekih izvornih autorovih

uvida, vrijedan je primjer fra Nenadove poezije zbog svoje ritmičnosti i protočnosti koja daje određenu snagu inače neoriginalnim slikama što ih je pokušavao predočiti.

Upravo je zato zanimljivo promatrati ovu pjesmu u jukstapoziciji s pjesmom »Pod dojmom jedne propale čežnje« koja se sastoji od sedam ukršteno-rimovanih katrena (2. i 4. stihovi). Za razliku od prethodne pjesme, u ovoj je fra Nenadov razvijeni osjećaj za ritam zasjenjen nekonkretnošću sadržaja. Tematska okosnica pjesme neostvareni su mladenački ideali njegova lirskoga subjekta i teška bol koja je iz toga proizaš-

² R. JOLIĆ, »Fra Nenad Pehar – pjesnik i mladi profesor povijesti (Uz stotu obljetnicu rođenja 1910. – 2010.)«, str. 195-198.

³ R. JOLIĆ, »Fra Nenad Pehar – pjesnik i mladi profesor povijesti (Uz stotu obljetnicu rođenja 1910. – 2010.)«, str. 200, 203-206.

⁴ R. JOLIĆ, »Fra Nenad Pehar – pjesnik i mladi profesor povijesti (Uz stotu obljetnicu rođenja 1910. – 2010.)«, str. 206-208.

Usp. JOZO TOMAŠEVIĆ – KOŠKA, *Istina o ubijenoj gimnaziji*, Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« – Naklada K. Krešimir, Humac – Zagreb, 1910., str. 124-126.

⁵ Vidi: R. JOLIĆ, »Fra Nenad Pehar – pjesnik i mladi profesor povijesti (Uz stotu obljetnicu rođenja 1910. – 2010.)«, str. 208.

⁶ FRA NENAD PEHAR, »Na periferiji grada u jesenski suton«, *Stopama otaca*, Mostar, 1934./1935., str. 68-69.

⁷ FRA NENAD PEHAR, »Pod dojmom jedne propale čežnje«, *Stopama otaca*, Mostar, 1934.-1935., str. 144-145.

la. Ta bol razvučena je na šest od sedam strofa, od kojih nijedna ne donosi konkretni sadržaj »propale čežnje«. Misli o boli nisu konkretizirane, nego je spomenuta bol uopćeno opisana koristeći se »popunjavajućim« riječima poput

tako, eto i ah samo kako bi se udovoljila ritmična shema.

Možemo zaključiti da fra Nenadov pjesnički opus ne bi bio oštećen da su ove dvije pjesme pale u zaborav. Kako je objavio samo dvije takve pjesme u

Stopama otaca, razumno je zaključiti kako se fra Nenad nije uspio snaći u vezanom stihu. Njegov talent i književni osjećaj, a poglavito i njegova osobnost, bili su izraženi u pjesmama koje ćemo sada obraditi.

2.2. Slobodni stihovi

Fra Nenadove pjesme napisane u slobodnom stihu čine tematski i stilski uvezanu cjelinu. To su pjesme nabožne naravi koje možemo podijeliti na one liturgijske, molitvene i pjesme općenitoga pobožnog ugođaja. Fra Nenadova ritmičnost i melodičnost dolaze jasnije do izražaja pri pisanju slobodnim stihom te pritom njegov izričaj postaje efektivnijim i sadržajnijim, a same pjesme poprimaju konkretan i originalan identitet, obilježen nježnošću izričaja te istančanim bogobojažnim osjećajem, pri čemu su svaki predmet i svaka pojava bili prilika za spoznaju Boga i zahvaljivanje Njemu. Oslobođenost od predodređene sheme kao da je oslobodila i fra Nenadovu osobnost i kreativnost, ali to automatski nije značilo i vrhunsku kvalitetu. Iako možemo neke od ovih pjesama izdvojiti kao antologijske uspješnice, neke od njih bile su fra Nenadovi »neuspjesi«. Uspjehe je postizao kada je znao uskladiti svoj estetski i pobožni osjećaj pri čemu se nabožna tendencija preobražavala u primjeren hvalospjev Svevišnjemu i njegovu djelu. S druge pak strane, ponekad je neuspješno pokušavao prevladati nabožnu tendenciju kvareći pritom estetski izričaj, ali i pobožni doživljaj koji bi ostao banaliziran.

»Ljiljani u vazama na Gospinu oltaru«⁸ primjer je antologijske uspješnice. Osvrnimo se prvo na naslov, odnosno glavni motiv izrečen u njemu – ljiljane. Ljiljan je oduvijek u kršćanskoj tradiciji bio simbol čistoće te se čvrsto vezao za Blaženu Djevicu Mariju kao vrhunski izraz čednosti i nevinosti. Ljiljane nije teško povezati s franjevaš-

tvom i serskim ocem sv. Franjom koji je bio gorljivi čuvar čistoće i veliki štovatelj Blažene Djevice Marije, zbog čega nosi epitet ljiljan čistoće. Fra Nenadovi ljiljani oživotvoreni su nositelji svih tih kvaliteta i zbog toga vjerni štovatelji Blažene Djevice Marije, njihove duhovne majke. Pjesma je podijeljena u dvije strofe kroz koje se ljiljani postupno otvaraju kako bi u skrovitosti i tišini izrazili počast Nebeskoj Majci. Isprva su pasivni (stihovi 1-3) te isključivo osluškiju brojne molitelje koji joj po danu dolaze iskazati hvalu i pomoliti se. Zalaskom noći i ulaskom mjesečine u crkvene prostore ljiljani se bude i u svojoj intimnosti počinju blagoslivljati Majku Božju. To se pretvara u tihu liturgiju u kojoj ljiljani izriču svoje molitve i kade Gospin kip svojim mirisnim dahom te joj pred noge s peludnica posipaju mnogo sitna praha. Njihova liturgija dobiva na značenju u drugoj strofi u kojoj otkrivamo njihovu ustrajnu preda-

nost i sebedarje: ljiljani kade, posipaju i mole se sve dok ne iscrpe svaku kap iz vaze u kojoj se nalaze – ljube Majku Božju (koju nasljeđuju u bjelini, čistoći, nevinosti i tišini) ustrajno i potpuno sve do posljednjega daha. Zanimljivo je primijetiti kako ljiljani u ovoj pjesmi postaju najvitalniji upravo kada u skrovitosti mogu odavati počast Blaženoj Djevici Mariji, što svjedoči o fra Nenadovu viđenju pobožnosti, bogoslužja i ljubavi prema svetinjama. Zbog toga ova pjesma nije tek impresionistička slika, nego (u duhu Franjine »Pjesme stvorova«) svjedočanstvo duboka fra Nenadova franjevaštva, po kojem cijeli svijet živi i postoji kako bi ljubio i blagoslivljao Gospodina.

Taj je sentiment još jasnije izražen u pjesmi »Nokturno«⁹ u kojoj se cijela priroda uključuje u liturgijski čin. Kao i u prethodnoj pjesmi, liturgija započinje zalaskom sunca pri čemu se cijeli krajolik sa svim živim bićima preobražava

⁸ FRA NENAD PEHAR, »Ljiljani u vazama na Gospinu oltaru«, *Stopama otaca*, Mostar, 1934./1935., str. 68.

⁹ FRA NENAD PEHAR, »Nokturno«, *Stopama otaca*, Mostar, 1934./1935., str. 143-144.

i stapa u jednu cjelinu. Na koncu metamorfoze budi se velik zbor prirode koji započinje svoje psalme koji traju dugo u noć. Nakon završetka posljednjih molitava započinje se prikazanje u kojem Zemlja postaje kadioni žrtvenik s kojeg se Gospodinu pušta ugodni miris pobožnika. Ta scena asocira na propis iz Knjige Izlaska (Izl 30) u kojem se određuje paljenje kada pred Svetinjom nad svetinjama žarom iz prethodno obavljene žrtve paljenice. Fra Nenad tako pretvara veo noći u veo iza kojeg se čuval Kovčeg saveza, pred kojim cijela priroda prinosi sebe kao paljenicu, čijim žarom pali kâd kojim hoće doprijeti do Gospodina. Pjesma je zaključena iščekivanjem jutra i blagoslova koji s njim dolazi. Po fra Nenadu cijela je priroda tako u stalnu ciklusu liturgije po kojoj ona dobiva vitalnost i po kojoj ostvaruje susret sa Svevišnjim.

»Prva žrtva«¹⁰ kulminacija je fra Nenadove liturgijske lirike. Pjesma je posvećena kolegama mladomisnicima i napisana je u prvome licu koje se kroz osam dijelova uspinje do vrhunca pretvorbene ekstaze i zahvaljuje Bogu na milosti svećeništva koju je primio. Epigrami uzeti iz Psalama 39 i 65¹¹ savršeni su uvodnici u ekstatičnu zahvalnicu koju nam je fra Nenad priredio. Pristupna molitva prvi je dio u kojem upoznajemo lirskog subjekta – svećenika koji se u strahopoštovanju i pobožnosti predaje u molitvi iščekujući početak svoga svećeništva mladomisničkim činom. Predavši se Gospodinu, svećenik u Prikazanju osjeća svoju nedostojnost u najvećoj mjeri. Strašljiviji od psalmista (Ps 8) on ukazuje na Božje stvorenje koje taj dan u cijeloj svojoj krotkosti i nevinosti daje najčišću hvalu Gospodinu dok on slab i bijedan prilazi Gospodinu da mu prinese darove. On ipak

nastavlja dalje svoj liturgijski čin jer ga upravo sjaj i radost toga svečanoga dana odijevaju i osnažuju za prinos Gospodinu. »Molite braćo« zaključna je molitva prinosa i u istom pobožnom drhtaju on poziva svu okupljenu braću kako bi svoje molitve u čistoći prinijeli Gospodinu. Prva ekstaza započinje u dijelu »Svet« kada svećenik u ushitu pobožne pjesme iščekuje Jaganjca koji će se u svojoj slavi spustiti na prinose, a on ga uzbuđeno dočekati raširenih ruku i u žarkoj molitvi. U »Pretvorbi« svećenik se još jednom osvrće na svoju nedostojnost, ali se predaje milosti koju je dobio da svojim zazivom dozove Jaganjca Božjeg koji sada silazi u obliku hostije. Genuće i ekstaza na svom su vrhuncu i to se iskustvo ne može drukčije iskazati nego suzama radosnicama. Čim je nastupila »Pričest«, svećenik je osjetio dubok mir jer je Spasitelj bio gost tog ubogog gosta. Ekstaza je zaključena: Krist je našao dom u svećeničkom srcu. Snaga pjesme jenjava u dijelovima »Mladomisnički blagoslov« i »Zahvala«, što je i prirodno nakon onakva ekstatičnoga uspona. Svećeniku u ogromnoj radosti svaka riječ postaje suvišnom, malenost pred Bogom jasno vidljiva i svećenik, jednostavno izmoren, za svoj duboki mir ne može naći drukčije riječi nego riječi (ipak nedovoljne) hvale.

Cijela je poema oblikovana jasnim liturgijskim i psalmističkim govorom kojim se fra Nenad kao svećenik i moderni psalmist obraća Gospodinu s ponajvećim udivljenjem i poštovanjem. Slike koje svoje korijene vuku iz Biblije i liturgijske prakse fra Nenad na svoj sugestivan način slaže dajući svoju osobnu počast staležu u koji je bio pozvan.

Nakon tog liturgijskog niza slijede pjesme »Blagoslov uzoranih njiva«¹² i »Na grobu maloga druga«¹³ koje fokus

fra Nenadova opusa sada prebacuju na svijet običnih ljudi. Prva od ovih pjesama (podijeljena na dijelove) pastoralne je naravi. U pjesmi »Molitva nad svježim brazdama« vidimo težaka koji u rano jutro dolazi preorati brazde koje je napravio. Prije nego što kreće u svoj mukotrpan posao, on zaziva blagoslov na svoju njivu i moli Gospodina da blagoslovi njegov rad na polju. U dijelu »Isus prosiplje blagoslov u brazde« njegova se molitva uslišava u dramatičnu stilu. Isus se u suton u oblacima spušta i blagoslivlja polja i posijane klice. Fra Nenad je ovdje inscenirao dramatičan Kristov spust, ali na nujan i sugestivan način po kojem Kristov blagoslov nije silovita i nametljiva tvar, nego tanan dar koji polagano i učinkovito silazi s nebesa među obične ljude. Ta nužnost dodatno se pojačava u pjesmi »Na grobu maloga druga«. S naznakom nadnevka svetkovine Svih svetih fra Nenad nam dočarava scenu svečana obilaska grobova najmilijih i suprotstavlja posjećene i uređene grobove s grobom svoga malog druga čija je grobnica u rasulu i kojoj nitko ne će doći. Jedina utjeha leži u molitvi koju lirski subjekt s prijateljima šalje u suton. Slike i govor kojima se fra Nenad koristi u ovim primjerima intimniji je od prethodnih uradaka. I dok su prethodno spomenute pjesme imale svečani karakter, ove dvije pjesme primjer su osobnijega izričaja koji je bliži osobnoj molitvi negoli liturgijskom himnu.

»U procesiji«¹⁴ vjerojatno je fra Nenadov najslabiji uradak u ovome nizu. Tematizirana je tijelovska procesija koja ide kroz naselje. Iako ju fra Nenad pokušava što pobožnije i svečanije dočarati, pjesma jednostavno nema sugestivne snage kao što ju imaju prethodne pjesme. Slične su naravi i pjesme

¹⁰ FRA NENAD PEHAR, »Prva žrtva (Mojim kolegama za Mladu Misu)«, *Stopama otaca*, Mostar, 1935./1936., str. 21-27.

¹¹ Redci su poredani ovako: *Željno sam očekivao Gospoda i ozvao mi se je. I uslišao moje molbe. Dodajte, svi, koji se bojite Boga; poslušajte, da Vam kažem, što je učinio duši mojoj.* (Ps 39, 1-3; 65, 16).

¹² FRA NENAD PEHAR, »Blagoslov uzoranih njiva«, *Stopama otaca*, Mostar, 1936./1937., str. 39-41.

¹³ FRA NENAD PEHAR, »Na grobu maloga druga«, *Stopama otaca*, Mostar, 1936./1937., str. 98-99.

¹⁴ FRA NENAD PEHAR, »U procesiji«, *Stopama otaca*, Mostar, 1936./1937., str. 99-100.

»U svetištu majke naše«¹⁵ i »Dijete pod raspelom«¹⁶. Prva pjesma usrdni je, no patetični, pozdrav i vapaj Blaženoj Djevici Mariji dok u drugoj, nešto kvalitetnijoj, fra Nenad suprotstavlja svečano i elegično raspoloženje obreda Velikoga petka s nevinim dječakom koji se zagubio u obrednoj gužvi dok je tražio majku.

Kada bismo davali neku ocjenu o fra Nenadovim pjesmama u slobodnom stihu, mogli bismo reći da je riječ o opusu s oscilirajućom kvalitetom u kojem imamo i antologijske primjere kao i primjere bez kojih njegov opus ne bi previše izgubio. Ono što možemo definitivno ustvrditi iz ovog malog broja primjera jest to da je fra Nenadu puno bolje ležalo pisanje slobodnim stihom nego vezanim. On je slobodnim stihom postigao puno veći stupanj osobne izražajnosti. Uspio je stvoriti tematsku nit koja je podrazumijevala franjevački nadahnuto štovanje Boga i prepoznavanje njegova djela u svemu što postoji napisavši uratke koji su mogli ostati zameteni samo zbog ratnoga vihora koji je uslijedio taman kada je mogao književnički sazrijeti.

Zaključak

Poslije godišta 1938./1939. ne možemo pronaći nijedan fra Nenadov objavljeni pjesnički uradak što je ostavilo otvorenim pitanje zašto je prestao objavljivati poeziju. Možemo pretpostaviti da ga je propovjednički karakter njegove službe odvuкао od pisanja poezije jer upravo nakon posljednje pjesme »Dijete pred raspelom« počinje objavljivati kolumne u časopisu *Kršćanska obitelj* koje su nabožnoga i homiletičnoga karaktera. Posljednje pjesme sugeriraju to skretanje jer nisu imale sugestivnost i neposrednu snagu prethodnih uradaka.

Ono što u ovih malo poetskih primjera objavljenih u *Stopama otaca* otkrivamo jest činjenica kako je fra

U KONJICU U SIJEČNJU 1939.

Nenad Pehar imao književnoga talenta koji je u dvadesetim godinama svoga života uspješno njegovao. Kao pjesnik objavio je djela koja variraju u kvaliteti dajući nam antologijske primjere poput »Prva žrtva«, »Nokturno« te »Ljiljani u vazama na Gospinu oltaru« kao i tekstove niže kvalitete

poput »U procesiji«. Sve ovo ukazuje na dar koji je još valjalo iskustvom i praksom usavršiti. Nakon 1939. ne nalazimo njegovih pjesničkih radova, a prerana smrt 1945. lišila nas je odgovora na pitanje je li pjesnik fra Nenad Pehar imao još nešto za ponuditi. ✍

¹⁵ FRA NENAD PEHAR, »U svetištu majke naše«, *Stopama otaca*, Mostar, 1938./1939., str. 167.

¹⁶ FRA NENAD PEHAR, »Dijete pod raspelom«, *Stopama otaca*, Mostar, 1938./1939., str. 168-169.

Iz sadržaja

IZ LJETOPIISA	4
ISTRAŽIVANJA	28
STRATIŠTA	41
POBIJENI	47
GLAS O MUČENIŠTVU	52
NATJEČAJ	55
IZ VICEPOSTULATURE	58

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće«, XVIII., 2 (34), Široki Brijeg, srpanj – prosinac, 2025.
Broj zaključen 30. lipnja 2025.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

LEKTURA I KOREKTURA:
Zdenka Leženić

ADRESA:
Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

VEZA:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

GRAFIČKI PRIJELOM I TISAK:
FRAM-ZIRAL, Mostar

GLASILO IZLAZI POLUGODIŠNJE:
siječanj i srpanj
Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

CIJENA POJEDINOG PRIMJERKA:
3 KM; 1,5 EUR

GODIŠNJA PRETPLATA (\$ POŠTARINOM):
BiH 9 KM; HR i EU 10 EUR; CH 10 CHF; SAD 15 USD;
Canada 16 CAD

SLANJE PRETPLATE, DOBROVOLJNIH PRILOGA....:
a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar; Korisnik: Hercegovačka franjevačka provincija; Svrha: prilog Vicepostulaturi
tekući račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

FRA MILJENKO STOJIC

Dragi čitatelji!

Kao što ste već čuli, ili ste primijetili na naslovnici, započeli smo kauzu mučeništva »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće«. Zbog čega smo to učinili, možete čitati na stranicama ovoga glasila.

Neizmjereno smo zahvalni Bogu da je konačno do toga došlo. Ujedno je to znak da smo, gledajući ljudski, skupili sva moguća svjedočanstva i dokumente o 66 ubijenih hercegovačkih franjevaca. Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće« na početku, tako reći, nije imala ništa. Započela je u Mostaru, preselila se na Humac da bi konačno došla u svoje prirodno okruženje na Široki Brijeg, odnosno središnje žrtvoslovno mjesto Hercegovačke franjevačke provincije. Trebalo je početi od ništice i stvarati bazu podataka na kojoj će se poslije temeljiti biskupijska i rimska dionica postupka mučeništva. Uz to je trebalo pronaći i proučiti literaturu koja objašnjava kako se sve to radi. Htio bih zbog toga sada zahvaliti svima onima koji su sudjelovali u tome: svjedoci-ma, suradnicima, dobročiniteljima... U tu svrhu svakog 7. u mjesecu ovdje na Širokom Brijegu za njih slavimo sv. misu. Drago mi je da smo zajedno u sve-mu ovome jer to dokazuje našu povezanost i ispravnost ovoga našega hoda.

Završena je, dakle, prva dionica, ona na razini Provincije ili istražna dionica. Uskoro ćemo objelodaniti i molitvu za uzdizanje na oltar 50 hercegovačkih franjevaca, slugu Božjih. To ne znači da ćemo ostale gurnuti u stranu. Istražujemo i dalje što se točno s njima dogodilo te ako uspijemo prikupiti potrebnu građu, onda ćemo i za njih pokrenuti postupak mučeništva. Mi osobno smatramo da su oni otišli takvim putem, ali naše uvjerenje nije dovoljno. I dobro je da je tako. Stoga nemojmo podliježati vremenskim rokovima. Važno je da sve ide svojim tijekom i da duhovno rastemo zajedno s njim.

Zbog skupih poštanskih usluga prisiljeni smo od sljedećega broja povećati cijenu glasila na 4 KM. Ono će, naravno, unatoč troškovima i dalje stizati svima koji ga žele.

Nezaslužena je čast sudjelovati u ovome. Zar ne?

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

»Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute Majka Svetaca